

יום שני, 21 אפריל 2008

פרוטוקול ישיבת פורום בנושא: מחירים ואחריות מעריכי השווי

נושא משני: דיון פרילימינרי – פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי
שהתקיימה באירוח ד"ר איל סולגניק CFO אי.די.בי.

נוכחים:

- נגה קינן, יו"ר פורום CFO
- אודי לוריא CFO קב' פז
- אורי לוי CFO כלל ביטוח
- ד"ר איל סולגניק CFO אי.די.בי.
- אילן קליגר CFO אלון חברת הדלק
- אלי גולדברג, מנכ"ל משותף גיזה זינגר אבן
- גיא בן יוסף CFO מיטב בית השקעות
- דגנית פלטי CFO גרנית הכרמל השקעות
- דן ברנע CFO מלונות אפריקה ישראל
- דני לוסטיגר CFO שיכון ובינוי אחזקות
- זאב מורגנשטרן AVT CFO
- חן שרייבר ACE CFO
- יעקב וייס CFO פאוור פפר
- מישל דהן, חשב דיסקונט השקעות
- משה מגיד CFO ישרוטל
- נועז בר ניר CFO שירותי בריאות כללית
- עדיאל מזרחי CFO סולבר תעשיות
- עופר עדן CFO בוסטון סיאנטיפיק ישראל
- רגינה אונגר CFO שרם פודים גרופ
- רונן פייר CFO איגלו
- שי מיש CFO ניאורפארם
- תומר הופמן CFO מיינוספט

1. מקצועיות ואחריות מעריכי השווי

רקע:

המעבר ל-IFRS ויישום דו"ח גלאי גרמו לגידול משמעותי בשימוש במעריכי שווי, אקטוארים, שמאי מקרקעין וכו' לצורך הכנת הדוחות הכספיים ולעיתים כצרופות לדוחות. שינוי זה בא לידי ביטוי בכמות הגוברת של העבודות הנדרשות, תדירותן ורמת המורכבות המקצועית שלהן. הערכות השווי הפכו מתופעה ספורדית הנדרשת מדי פעם ע"י החברות, לתופעה קבועה ונרחבת. בנוסף, הערכות השווי מחייבות את המעריכים להבין בדרישות החשבונאיות הנובעות מהטמעת IFRS.

בשל העלייה המתמדת באחריות החברה ונושאי המשרה בה לאיכות הדו"חות הכספיים ורמת הדיקו שלהם, גברה הדאגה בקרב ה-CFOs, מהתגברות התלות במעריכי השווי, לאיכות העבודות המוגשות לחברות, מאחריות מעריכי השווי ומהעדר נהלי העבודה מולם.

על רקע זה, התכנסה ישיבת פורום CFO לדון בנושא.

דין:

הפורום נמנע מלדון בנושא מחירים של השירות הערכות שווי ועבודות אקטואריה. להלן התבטאויות ורעיונות שהועלו באופן חופשי ע"י המשתתפים השונים במהלך הדיון:

- נתקלנו בבעיות בנושא האקטוארים של ההטבות לעובדים אשר התקשו לגשר על פערים בין מתודות העבודה הרגילות שלהם לדרישות התקינה הבינלאומית.
- יש בעיה גם בהסתמכות על העבודה כי לא מקבלים את כל המידע לגבי הנתונים ו/או המודל בו השתמש מעריך השווי. התוצאה היא תלות מתמשכת במעריך השווי, כמו גם חשש מפני איכות העבודה ומידת הדיוק שבה, והקושי להסתמך "על עיוור" על התוצאה בלא יכולת להסביר אותה לדירקטורים ו/או למבקשים עתידיים. יש לדרוש ממעריכי השווי לסוגיהם להעביר את החומר **בצורה שקופה ומסודרת**, להגדיל את אחריות מעריכי השווי ובכלל זה חו"ד נוספת, חיצונית, על עבודה פנימית של הערכת שווי. נתקלנו בתופעה שהיועצים לא פותחים את המידע והמודל – אלא שומרים את המידע קרוב לעצמם, ומכאן התלות שנוצרת.
- בעבר היו העבודות חד פעמיות, כיום העבודות הן רבות ושוטפות. עשרות עבודות קיימות הפכו לתקופתיות. **צריך ליצור תקן לאופן הכנת והגשת העבודות.**
- ההערכה של העבודות החיצוניות של הערכות השווי כמקשה אחת – היא מאוד בעייתית, יש סוגים שונים של עבודות. צריך שנכיר את מי שעושה את העבודה. בקשר לתקן בינלאומי (IAS) 19, היו עבודות שצריך היה לחזור עליהם שוב ושוב, כי לא היו ברמה מספקת. **קשה למצוא אקטוארים טובים.** אולי הרשות תייצר רשימה של אנשים מקצועיים.
- **הבעיה היא של אחריות.** לא מספיק שהמעריכים טוענים שצריך לסמוך עליהם. יש לתת לאחריות גיבוי משפטי. הפשרה המושגת עם מעריכי שווי מסויימים, לפיו אם החברה תיתבע יוחזר שכ"ט אינו מספיק, שכן העלות לחברה תהיה הרבה יותר גבוהה משכ"ט. צריך לפעול גם בכיוון של חיוב בשיפוי ע"י המעריכים עד לגבול הביטוח שלהם. יחד עם זאת יש בעיה כי רוב המעריכים הם משרדים קטנים, ולכן כל האשמה תפיל את מעריך השווי.
- רעיון אחר הוא לבקש שיקבע **רישוי ממשלתי** למקצוע המעריכים. אולם אולי יש כאן בעיה של חוק חופש העיסוק.
- הבעיה העיקרית שאנחנו נתקלים בה היא שמעריכי השווי לא מספיק מכירים את כללי החשבונאות החדשים. צריך לפתור את העדר הממשק בין הכללים החדשים ובין מעריכי השווי. אפשר לעשות עבודה משותפת עם ארבעת ר"ח הגדולים – המתמחים בנושא – ו/או לשכת רו"ח שיוציאו **הנחיות למעריכי השווי.**
- רעיון אחר - לזמן מספר אקטוארים ומעריכי השווי, ולהקים ועדה משותפת שתעבור על מה שנעשה בעולם, ותקבע את הכללים המשותפים לכל השוק. התוכן המשפטי של חו"ד – אחריות, שיפוי, למי מותר להראות, מה מותר להראות וכו'. לקחת את הייעוץ המשפטי של הפורום לענין.
- ה-IFRS הפך את הקשר עם המעריכים לחתונה רבעונית/שנתית לטווח הארוך.
- יש נושאים שהדרישה להערכות שווי לדוחות הכספיים לגביהם לא קיימת עד כדי כך בעולם, למשל – נגזרים משובצים. מבחינה זו היישום של IFRS בארץ אינו דומה לזה המקובל בעולם. שם – לא צריך

הערכת שווי אלא במקרים מיוחדים, בישראל, צריך הערכת שווי אלא אם העניין איננו מהותי. זה הבדל משמעותי.

- צריך לייצר סטנדרט של שת"פ עם רו"ח. שמעריכי השווי יקבלו גיבוי מקצועי מרו"ח.
- ליזום, בשותפות המוסד לחשבונאות, סדרה של 6-7 השתלמויות למעריכי שווי, ולסכם עם הרשות שהחברות יצטרכו לגלות האם מעריכי השווי עברו השתלמות כנ"ל.
- בעיית ההסתמכות על הערכות השווי ועבודות קודמות - הדבר מכביד ומסרביל את הדו"חות מעל ומעבר לסביר.
- פרט לאופציות, שם מקבלים נתונים ללא גיבוי והסבר, בעבודות האחרות, מקבלים עבודות שניתן לקרוא אותן.
- עלויות הביטוח של מעריכי השווי אדירות. בנוסף, צריך לזכור שהכיס של מעריכים איננו כזה עמוק, ובנוסף, הנתונים כולם מגיעים מהחברות.
- למה חברה ישראלית תחת ה-IFRS מחוייבת עד כדי כך בהסתמכות וצירוף חו"ד, בחו"ל המצב שונה. שם אין חובת צירוף, כבסיס, פרט לגיוסים.
- ליזום השתלמויות ל-CFOs בכל מה שקשור להערכות שווי.

החלטות:

- א. הפורום יפנה למומחי ה-IFRS במשרדי רו"ח הגדולים ו/או ללשכת רו"ח לפרסום הנחיות למעריכי השווי.
- ב. להפעיל את היועצים המשפטיים של הפורום, בתיאום מעריכי השווי, לנסח מכתב התקשרות עם מעריכי השווי ובו פירוט נושאים כללים כגון: אחריות, שקיפות התחשיבים וחובת גילוי, גורמים בפניהם יחשפו הערכות השווי וכו'.
- ג. ליזום בשותפות המוסד לחשבונאות סדרה של 6-7 השתלמויות למעריכי שווי, ולסכם עם הרשות שהחברות יצטרכו לגלות האם מעריכי השווי עברו השתלמות כנ"ל.
- ד. ליזום השתלמות ל-CFOs בכל הקשור להערכות שווי.